

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

végzése

Az ügy száma: Pfv.VI.21.273/2024/3.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Madarász Anna bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: név1 (cím1)

A felperes képviselője: Dr. Császi Zsüliett ügyvéd (cím2)

Az alperesek: név2 (cím3) I. rendű

cég1 (cím4) II. rendű

név3 (cím5) III. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Botos József ügyvéd (cím6) I. és III. rendűért

Dr. Sebők Imre Ügyvédi Iroda (cím7) II. rendűért

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék, 2.Pf.20.068/2024/19. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Járásbíróság, 21.P.20.567/2023/50. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 99.401 (kilencvenkilencezer-négyszázegy) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illeték az állam terhén marad.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat engedélyezése szempontjából releváns tényállás

[1] A felperes és a II. rendű alperes 2008. április 10-én és 2008. november 18-án közjegyzői okiratba foglalt deviza alapú kölcsönszerződéseket kötöttek. A II. rendű alperes mindkét szerződést 2014. június 25-én a felperes szerződésszegése miatt felmondta, majd a szerződésekből eredő követeléseket az I. rendű alperesre engedményezte. Az I. rendű alperes a rá engedményezett követeléseket 2018. június 26-án tovább engedményezte a III. rendű alperesre.

[2] A felperes két ízben is benyújtott szándéknyilatkozatot a N.E. programjában való részvételre a II. rendű alpereshez, aki a kérelmét mindkét alkalommal elutasította.

[3] A III. rendű alperes mint végrehajtást kérő kérelmére a felperessel mint adóssal szemben a 2008. április 10-én 27927290 szerződésszámon létrejött kölcsönszerződésből eredő 2.973.571 forint főkövetelés és járulékai, a 2008. november 18-án a 33504814 szerződésszámon létrejött kölcsönszerződésből eredő 1.996.472 forint főkövetelés és járulékai behajtása iránt végrehajtási eljárás van folyamatban.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[4] A felperes keresetében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg az I. és II. rendű alperes között létrejött engedményezési szerződés érvénytelenségét, másodlagosan pedig azt, hogy a bíróság állapítsa meg: a II. rendű alperes a jogszabályok megkerülésével és valós indok nélkül nem engedélyezte, hogy részt vegyen a cég2. által biztosított adósmentő programban. Mindkét kereseti kérelméhez fűződően jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállítását kérte, illetve azt, hogy a 2013. és 2015. évnek megfelelő feltételekkel kötelezze a bíróság a bankot, hogy az E. jogutódjának adja át a lakását.

[5] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében egyebek mellett kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:88. § (3) bekezdés alapján egy szerződés semmisségére kizárólag az hivatkozhat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, illetve, akit erre törvény feljogosít. A felperes ilyen jogi érdeket nem igazolt. A felperes másodlagos kereseti kérelmét szintén nem tartotta megalapozottnak arra hivatkozással, hogy a felperes a megállapítás iránti keresetében nem egy jogviszony fennálltának, vagy fenn nem álltának a megállapítását kérte, hanem kérelme ténymegállapításra irányult, amely nem volt teljesíthető.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdésére hivatkozással az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival. A fellebbezésre tekintettel rámutatott arra, hogy az I. rendű és a II. rendű alperes között létrejött szerződés esetleges érvénytelensége a felperes kötelezettségét nem érintené, ezért nem áll fenn az a jogi érdek sem, amely megalapozná a semmisség figyelembevételének a lehetőségét.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[8] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereseti kérelmének helytadó határozat hozatalát, másodlagosan az az adósmentő programban való részvétele valós indok nélkül, a jogszabályok megkerülésével való elutasításának megállapítását és a II. rendű alperes kötelezését kérte ingatlanának az E. jogutódjának történő átadására. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. §-át, a Ptk. 6:88. §-át, 6:95. §-át, 6:108. § (1) bekezdését, valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 3. § (1) bekezdés l) pontját.

[9] A felperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett, amelyet a Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjaira alapozott. Álláspontja szerint a Kúriának abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy kell-e valamely szerződés semmisségét hivatalból figyelembe vennie a bíróságoknak, ha a félnek nincsen perbeli legitimációja. A felperes hivatkozott arra, hogy rendkívül méltánytalan helyzetbe került a vele szemben fennálló követelés engedményezésével és az ingatlan végrehajtás alá vonásával. Állította, hogy ez a helyzet nem következett volna be, ha az ingatlan tulajdonjogát az E. jogutódjára átruházták volna. Jogszabálysértőnek tartotta, hogy az eljáró bíróságok az engedményezési szerződés érvényességét nem vizsgálták. Jogkérdésként azt fogalmazta meg, hogy „az eljáró bíróságok megszegették-e a Ptk. azon rendelkezését, hogy valamely szerződés semmisségét hivatalból nem észlelték, arra hivatkozva, hogy felperesnek nincs perbeli legitimációja?”. Érvélése szerint az eljáró bíróságok által folytatott gyakorlat, azaz, hogy a perbeli legitimáció esetleges hiánya esetén nem vizsgálják a hivatkozott szerződés érvényességét annak ellenére, hogy a semmisséget hivatalból észlelni kellene, az egyébként adott esetben jóhiszeműen eljáró feleket rendkívül méltánytalan helyzetbe hozza és ezen gyakorlat nem támogatható. Állította, hogy ez olyan jogkérdés, amely különleges súllyal és nagy társadalmi jelentőséggel bír, így vizsgálata a Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján is indokolt.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] A felülvizsgálat a kérelemben megjelölt okokból nem engedélyezhető.

[11] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy amennyiben egy eljárásban több, egymással valódi tárgyi keresethalmazatban álló keresetről kell döntenie, a Pp. 408. §-ában foglaltak érvényesülését keresetenként kell vizsgálni.

[12] A Pp. 408. § (1) bekezdése értelmében nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg, illetve a 408. § (2) bekezdése alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben, ezért a felperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie [Pp. 409. § (1) bekezdés és 410. § (1) bekezdés].

[13] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából következően [Pp. 2. § (2) bekezdés] a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti (Kúria

Gfv.VI.30.320/2021/3., Gfv.VI.30.154/2024/2.). Erre figyelemmel a Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a)-b) pontja alapján azt vizsgálta, hogy a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében, vagy a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt-e a felülvizsgálat engedélyezése.

[14] A joggyakorlat egységességének biztosítására, a jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére tekintettel a felülvizsgálat engedélyezése csak akkor indokolt, ha a Kúria az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában (Kúria Gfv.VI.30.028/2022/2., Gfv.III.30.347/2022/2.).

[15] A felperes által felvetett jogkérdésben azonban az engedélyezés nem volt indokolt. A Legfelsőbb Bíróság már számos esetben állást foglalt arról, hogy a keresetindítás joga csak az érdekeltnek és annak van, aki rendelkezik olyan jogosítvánnyal, hogy más jogának érvényesítése céljából keresetet indíthasson (BH1991. 107., BH2003. 424., EBH2004. 1042.). Ezt a jogértelmezést tartotta fenn a Kúria az 1/2014 Polgári jogegységi határozatával irányadónak tekintett 2/2010. (VI.28.) PK véleményének 10/b. pontjával is. E gyakorlatot a jogalkotó jogszabályi szintre emelte, amikor a Ptk. 6:88. § (3) bekezdésében azzal egyező tartalommal kimondta, hogy a szerződés semmisségére az hivatkozhat és szerződés semmisségével kapcsolatos peres eljárást az indíthat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, vagy akit erre törvény feljogosít. A Kúria számos határozatában rögzítette, hogy a szerződés semmisségével kapcsolatos peres eljárás indításához fűződő jogi érdek túlmutat az ügyhöz kapcsolódó érdekeltségen: jog által szabályozott érdekeltséget, azaz jogszabályra hivatkozással bemutatható érdekeltséget jelent. A szerződő feleken kívül állónak a támadott szerződésből fakadó és érvénytelenségi keresettel orvosolható jogsérelmet, jogaira és/vagy kötelezettségeire kiható érdekeltséget kell igazolnia. Ennek hiányában a keresetet az anyagi jogi keresetőség hiányára hivatkozással el kell utasítani (Kúria Pfv.VI.21.735/2018/9., Pfv.VI.20.293/2018 – BH2019. 169., Pfv.VI.20.071/2023/14.). Mindezek alapján a felperes által megjelölt jogkérdésben nem engedélyezhető a felülvizsgálat, mivel a Kúria e kérdésben a BHGY-ban 2012. január 1-jét követően közzétett határozataiban már állást foglalt.

[16] Erre figyelemmel a Kúria az engedélyezés további feltételeinek meglétét a továbbiakban nem vizsgálta, csupán rámutat, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján a Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglalt egyéb követelmények sem teljesültek.

[17] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulata a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében akkor teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a fél által bemutatott (Kúria Pfv.20.723/2022/2., Pfv.VI.20.487/2024/2., Pfv.VI.20.346/2024/4.) bírói gyakorlat nem egységes, vagy az eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata abban az esetben teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható (Kúria Gfv.VI.30.077/2024/10.).

[18] A felperes nem jelölt meg az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő (széttartó, divergáló), illetve továbbfejlesztendő bírói gyakorlatot, és azt sem indokolta, hogy a már kialakult és egységes bírói gyakorlat követése miért nem indokolt. E tartalmi hiányosságok

kizárták az Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja mindkét fordulatára alapított engedélyezési kérelem érdemi vizsgálatát. Megjegyzi a Kúria, hogy ugyanabban a jogkérdésben a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont mindkét fordulatára egyidejűleg történő hivatkozás egyébként sem alkalmas a felülvizsgálat engedélyezésének megalapozására, ugyanis nem lehet egy jogkérdés kapcsán egyszerre szétartó, illetve egységes a joggyakorlat (Kúria Pfv.VI.20.185/2024/2.).

[19] A felperes a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja (a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége) vonatkozásában valójában nem jogértelmezési kérdésben kérte a Kúria állásfoglalását, nem mutatta be, hogy az általa megjelölt jogkérdés elbírálása mennyiben érintene rajta kívül álló jogalanyokat, illetve másokat jogsértésre ösztönző jogsértő gyakorlatot sem részletezett.

[20] A felperes az adósmentő programmal összefüggő kérelme tekintetében az engedélyezés egyetlen jogszabályi előfeltételét sem teljesítette, így ebben a részében a kérelem érdemben nem volt vizsgálható.

[21] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján megtagadta.

[22] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (2a) bekezdése a) pontja alapján számított 99.401 forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárás illeték a felperes személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad a Pp. 95. § (1) bekezdése és 102. § (6) bekezdése alapján.

[23] A Kúria az engedélyezés iránti kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 391. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[24] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[25] A felülvizsgálat egyebek mellett akkor engedélyezhető, ha a fél által megjelölt jogkérdésben a Kúria BHGY-ban közzétett határozatában még nem foglalt állást.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[26] 2016. évi CXXX. törvény 409 § (2) bekezdés a) és b) pont, 411. § (1) és (2) bekezdés

Budapest, 2025. május 7.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K. bírósági ügyintéző